

Izglītības un zinātnes
ministrija

Augstākās izglītības iespējas pieaugušo izglītības jomā

Izglītības un zinātnes ministrija
Baiba Baškere

PIEAUGUŠO IZGLĪTĪBA: Tvērums

Formālā izglītība (*formal education*)

Neformālā izglītība (*non-formal education*)

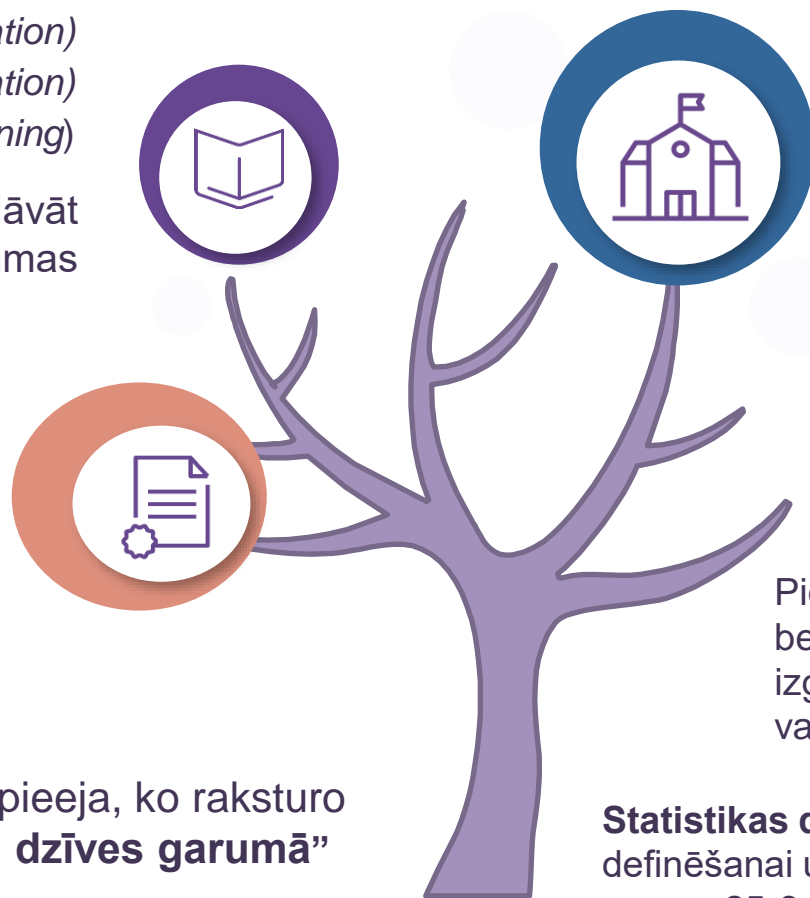
Ikdienējās mācīšanās (*informal learning*)

Pieaugušo izglītībā var piedāvāt formālās un neformālās izglītības programmas

Pieaugušo formālās izglītības programmu īstenošanas kārtību nosaka:

- Izglītības likums,
- Profesionālās izglītības likums,
- Augstskolu likums

Mūžizglītība – pieeja, ko raksturo “mācīšanās visas dzīves garumā”

Pieaugušo **neformālās izglītības programmas bez licences** saņemšanas tiesīgas īstenot:

- Izglītības iestādes (publiskas un privātas)
- Nacionālo bruņoto spēku vienības, kuru uzdevumos ietilpst pieaugušo izglītības programmu īstenošana

Citas juridiskās un fiziskās personas, kuras nav reģistrētas Izglītības iestāžu reģistrā, ir tiesīgas īstenot pieaugušo neformālās izglītības programmas **pēc licences saņemšanas pašvaldībā**

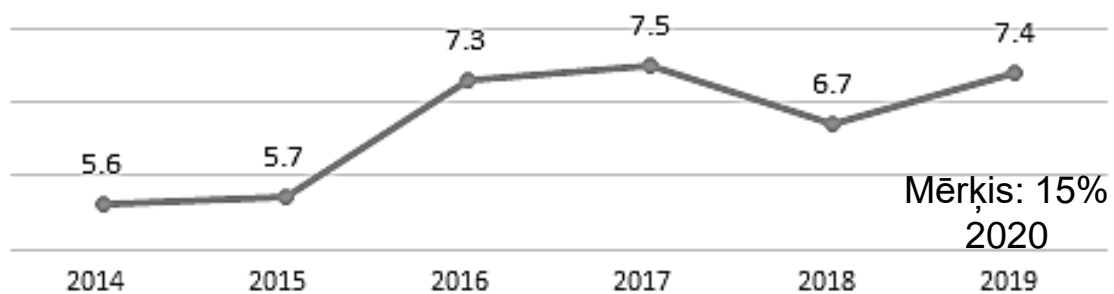
Pieaugušo izglītība **nav saistīta ar konkrētu vecumu**, bet ar cilvēka motivāciju (iekšējo vai ārējo) atgriezties izglītības procesā pēc sākotnējās izglītības pabeigšanas vai pārtraukšanas

Statistikas datu apkopošanai, atbalsta mērķa grupas definēšanai un salīdzināmībai ES biežāk izmanto vecuma posmu 25-64 gadi; OECD 16-65 gadi; UNESCO 15-74

STATISTIKAS DATI:

Dalība pieaugušo izglītībā Augstākās izglītības iespējas

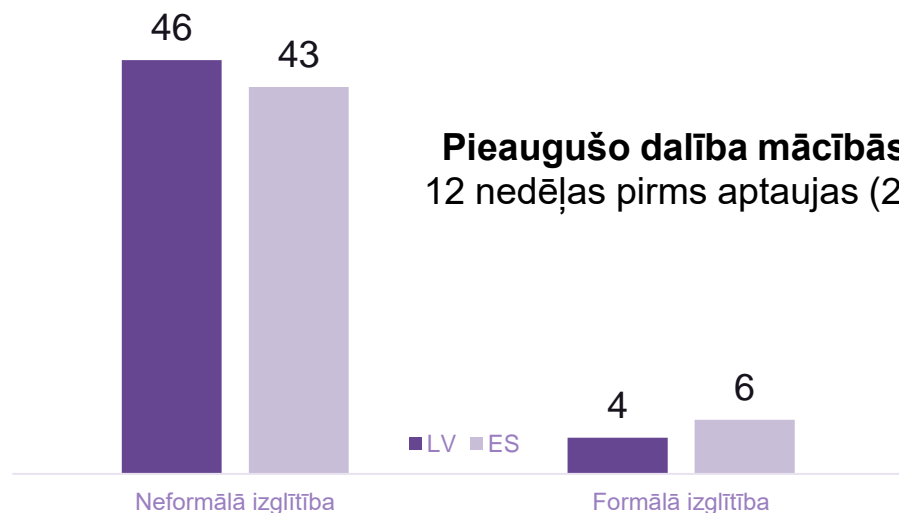
Dalība pieaugušo izglītībā, %
4 nedēļas pirms aptaujas

**Iedzīvotāju dalība pieaugušo izglītībā
pēc iegūtā izglītības līmeņa, %**

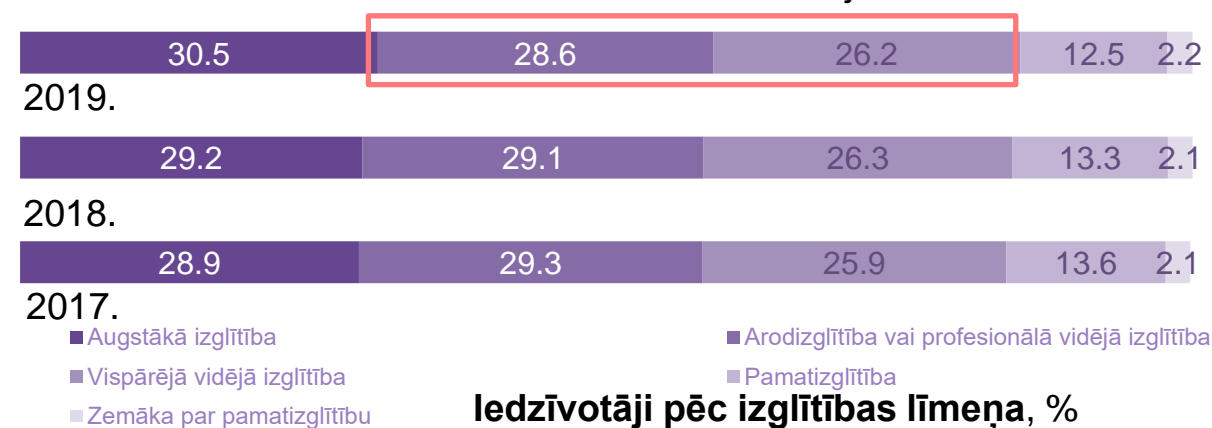

Pieaugušo dalība mācībās, %
12 nedēļas pirms aptaujas (2016)

427.2 tūkst.

766 tūkst. iedzīvotāju

Iedzīvotāji pēc izglītības līmeņa, %

PIEAUGUŠO IZGLĪTĪBAS ATTĪSTĪBA: PAMATPRINCIPI

Visu iesaistīto pušu atbildība
līdzdalība un aktīvā rīcība:

- **Indivīds**
- **Darba devējs**
- **Valsts**

Valsts atbalsts atbilstoši
tautsaimniecības attīstības
tendencēm:

- **IZM** – atbalsts nodarbināto personu kompetenču pilnveidei
- **LM** – atbalsts bezdarbnieku mācībām un pārkvalifikācijai
- **EM** – mācības atbilstoši konkrētā daba devēja pieprasījumam

Izglītības sistēmas atvērtība
pieaugušajiem –

neatkarīgi no
vecuma ir iespēja
uzsākt, turpināt vai
pabeigt mācības

**Individualizētā
pieeja**

Digitalizācija

**Nozaru ministriju
primārā loma** un
atbildība par savas jomas
cilvēkresursu plānošanu
un attīstību

**Vienots redzējums
un pieeja pārvaldībai**

Atbalsts darbaspēka attīstībai
tautsaimniecības transformācijai

Finansējums 2014.-2020. plānošanas periodam,
t.sk. Covid-19 krīzes radīto seku mazināšanai; īstenošana līdz 2023. gada beigām

IZGLĪTĪBAS IESPĒJAS PIEAUGUŠAJIEM: Paveiktais un plānotais profesionālajā izglītībā Un augstākajā izglītībā?...

Ārpus formālās izglītības iegūto kompetenču atzīšana

Sasniedzamo mācīšanās rezultātu definēšana
Ārpus formālās izglītības atzīšana
(pārskatāms process; kvalifikācijas piešķiršana)

Iespējas pieaugušajiem

Elastīgs izglītības piedāvājums

Izglītības programmu modularizācija,
plānota kvalifikācijas daļas piešķiršana
Tālākizglītības, profesionālās pilnveides,
DVB, neformālās izglītības programmas

Uz darba tirgus vajadzībām orientēts mācību piedāvājums

Sadarbības ar darba devējiem
stiprināšana mācību procesa
plānošanā un īstenošanā
Profesiju standartu pārskatīšana

Karjeras attīstības atbalsts

Karjeras attīstības atbalsta sniegšana,
t.sk. potenciāliem izglītojamajiem, kā arī
izglītību pabeigušajiem par tālākizglītības
un profesionālās izglītības iespējām

Pieaugušo izglītības integrācija esošajā sistēmā

Pieaugušo izglītības kā izglītības iestādes
attīstības stratēģijas sastāvdaļa, viens no
attīstības virzieniem

Pedagogu un prakšu vadītāju kompetences
stiprināšana darbam ar pieaugušajiem

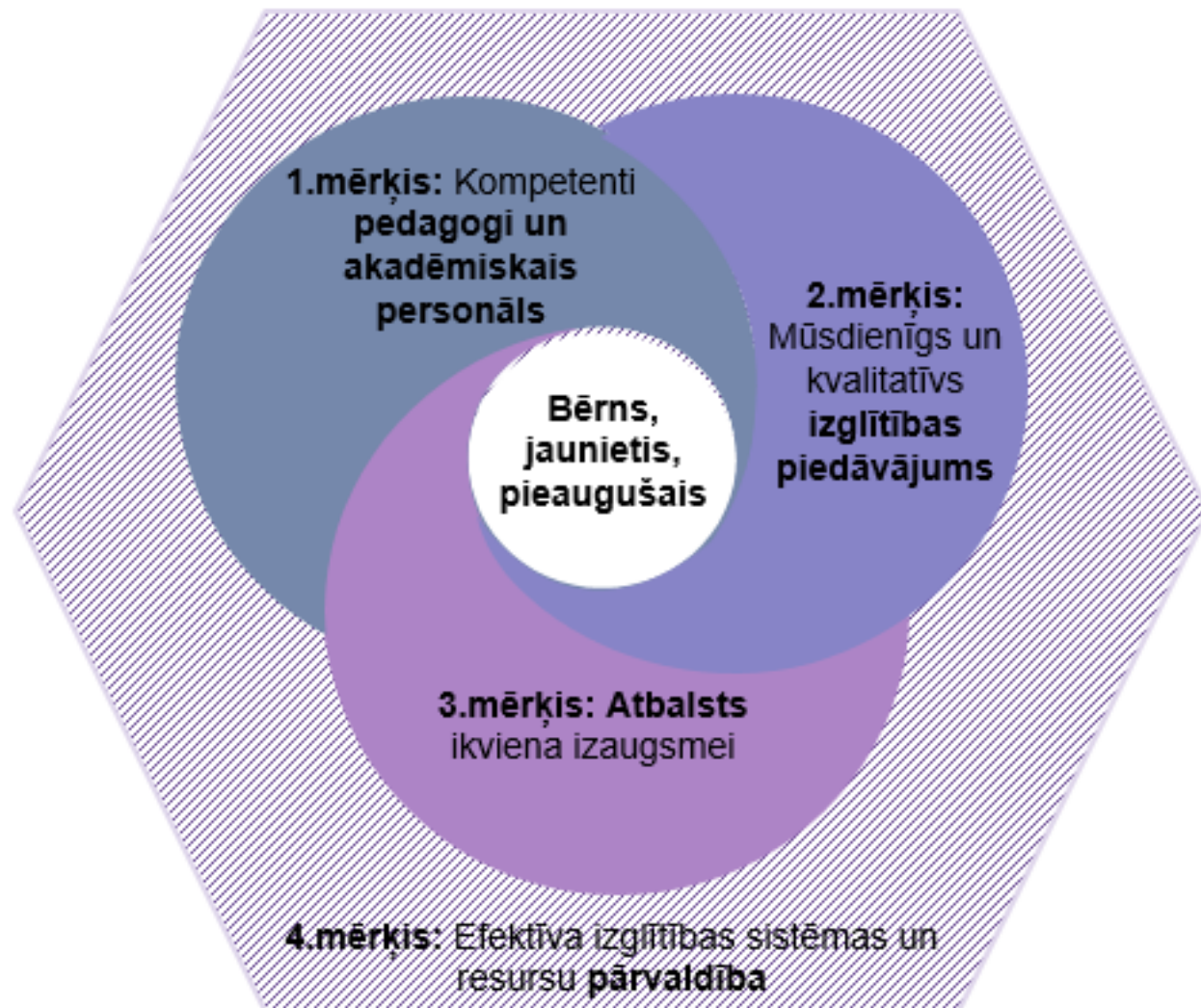
Ienākumu gūšana

Pieaugušo izglītība kā pašieņēmumu avots
Sasniegumi pieaugušo izglītības īstenošanā kā
izglītības iestādes snieguma rādītājs

Aktīva valsts piedāvāto iespēju izmantošana
mācību pieaugušajiem īstenošanā (IZM/VIAA,
LM/NVA, EM/LIAA)

IZGLĪTĪBAS ATTĪSTĪBAS PAMATNOSTĀDNĒS 2021.-2027.GADAM: MĒRĶI

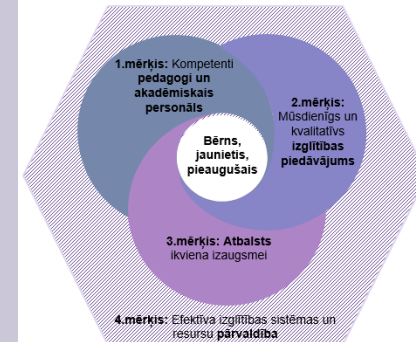
Pieaugušo izglītības rīcības virziens saistāms ar pamatnostādņu **2.mērķi** «Mūsdienīgs, kvalitatīvs un uz darba tirgū augsti novērtētu prasmju attīstīšanu orientēts izglītības piedāvājums» **un 4.mērķi** «Ilgspējīga un efektīva izglītības sistēmas un resursu pārvaldība»

Rīcības virzieni

- 1.1. Pedagogu sagatavošana, piesaiste un attīstība
- 1.2. Akadēmiskā personāla sagatavošana, piesaiste un attīstība
- 2.1. Izglītības satura un procesa attīstība
- 2.2. Izglītības vides attīstība
- 2.3. Izglītības piedāvājuma attīstībai nozīmīgu partnerību veidošana
- 3.1. Institucionāli risinājumi atbalsta nodrošināšanai ikviena izaugsmei
- 3.2. Sadarbība un dalīta atbildība ar vietējo kopienu izglītības mērķu sasniegšanai
- 3.3. Pieaugušo izglītības attīstība**
- 4.1. Izglītības sistēmas un iestāžu efektīvas pārvaldības veidošana
- 4.2. Pētniecībā un pierādījumos balstīta, lietotāj-centrēta izglītības politika

PLĀNOTĀS NOZĪMĪGĀKĀS PĀRMAIŅAS PIEAUGUŠO IZGLĪTĪBĀ 2021.-2027.

Pieaug [mērķtiecīga] dalība pieaugušo izglītībā, t.sk. sasniegšana, karjeras attīstības atbalsts, profilēšana

Palielinās iedzīvotāju zināšanas, prasmes un kompetences vispārīgās un profesionālās. Pieprasījuma un prasmju attīstības vadīšana atbilstoši nozaru vajadzībām, t.sk. jauno tehnoloģiju apguvei un digitālo prasmju attīstībai

Kāpināta zināšanu bāze

Profesionālās izglītības un augstākās izglītības iestādes aktīvi nodrošina elastīgas kvalitatīvas izglītības iespējas pieaugušajiem un karjeras attīstības atbalstu
Prasmju prognozēšana
Darba tirgus izpēte un analīze

Prasmju fondu pilotēšana

Attīstas publiskā un privātā sektora sadarbība prasmju pilnveides jomā

Palielinās darba devēju loma savu darbinieku izglītošanā

Pieaug pieejamie resursi pieaugušo izglītībai

Izveidota sociāli atbildīga un ilgtspējīga sistēma pieaugušo izglītības finansēšanai

Stiprināta pieaugušo izglītības attīstības pārvaldība

Palielinās kvalitatīvs pieaugušo izglītības piedāvājums

Formālās un neformālās izglītības piedāvājums nacionālajā līmenī
Attīstīti tiešsaistes mācību resursi
Nodrošināta piekļuve pasaules zināšanām

SAM 8.4.1. «Pilnveidot nodarbināto personu profesionālo kompetenci» Studiju kursa/studiju moduļa TOP 10 attālinātajā mācību kārtā SAM 8.4.1. projekta īstenošana plānota līdz 2023. gada beigām

3320 pieaugušie
uzsāka mācības studiju
kursā vai studiju modulī

Studiju kursa/studiju moduļa nosaukums	Personu skaits, kuras uzsāka mācības attālinātajā kārtā
Programmēšanas valoda Python / Datorsistēmas	264
Projektu vadības rīki / Maģistra studiju programma "Projekta vadība"	187
Publiskā komunikācija / Vadības psiholoģija un supervīzija	154
Informācijas tehnoloģijas projektu vadība / Informācijas tehnoloģija	128
Radošās industrijas: Foto / Profesionālā bakalaura studiju programma "Sabiedriskās attiecības"	127
Excel 1. līmenis. Lietojumprogrammatūra. / Datorsistēmas	113
Robotikas un programmēšanas pamati ar mikrokontrolleriem / Datorsistēmas	108
E-biznesa ieviešanas metodes un rīki. E-biznesa risinājumi. / Biznesa informātika	90
Datu apstrāde un darbību automatizācija Microsoft Excel un Google docs vidē. 3. līmenis. Lietojumprogrammatūras automatizēšanas rīki. / Datorsistēmas	88
Biznesa datu intelektuālās analīzes tehnoloģijas, VADZ4019 / E-biznesa loģistikas un vadības sistēmas	80

Ieteikumi iespēju izmantošanai pieaugušo izglītības jomā

Uzturēt saikni ar saviem absolventiem, padāvājot tiem mūžizglītības iespējas, piem., seminārus par nozares attīstības aktualitātēm, tālākizglītības iespējas u.tml.
Augstskolu piedāvātās mūžizglītības iespējas kā motivējošs faktors augstskolas izvēlei.

Identificēt savu nišu un mērķauditoriju pieaugušo izglītībā: piem., attīstot piedāvājumu augstākā līmeņa prasmju iegūšanai un uzturēšanai atbilstoši augstskolas specializācijai; vispārējo prasmju attīstībai atsevišķo studiju kursu veidā; mācību piedāvājums noteiktai mērķauditorijai

Nodrošināt elastīgu un pieaugušā vajadzībām atbilstošu mācību piedāvājumu, t.sk. ērtu nodarbību laika plānojumu, pielāgojot dažādas digitālas metodes

Paplašināt sabiedrībai pieejamos *online* mācību resursus

Nodrošināt atbalsta pasākumus, piem., karjeras konsultācijas atbalstu, ārpus formālās izglītības iegūto zināšanu atzīšanu u.c.

Aktīvi izmantot valsts piedāvātās atbalsta iespējas pieaugušo mācību nodrošināšanai, piem., SAM 8.4.1.;

Veicināt sadarbību ar darba devējiem, t.sk. mācību piedāvājuma attīstībai, darba tirgus vajadzību izpētei

Pensilvānijas Universitāte
saviem absolventiem
nodrošina bezmaksas
pieeju universitātes
organizētajiem
tiešsaistes semināriem

Ņujorkas Universitātes
Sternas Biznesa augstskola
saviem absolventiem
nodrošina tiesības bezmaksas
apgūt neformālās izglītības
programmu reizi gadā, atlai
neklātienēs (online) studiju
kursiem pieeju e-bibliotēkai

Izglītības un zinātnes
ministrija

PALDIES

IZM_gov_lv

Izglitibas.ministrija

Uzminiet, kurš ir profesors/-e?

[Attēla visi esot studenti]

OECD Prasmju stratēģijas rekomendācijas

Diagnostikas ziņojums «OECD Latvijas Prasmju stratēģija: Novērtējums un rekomendācijas»

N.B.

**KATRAS IESAISTĪTĀS
PUSES ATBILDĪBA PAR
REKOMENDĀCIJU IZPILDI**

Mūžizglītības kultūras sekmēšana:

Šķēršļu mazināšana pieaugušo izglītībai

Pilotprojekta veidā vairākās nozarēs
veidot **prasmju fondu**

Izvērtēt iespēju ieviest darba
devējiem saistošu prasību atbalstīt
darbinieku dalību pieaugušo izglītībā

Nodrošinātu **bērnu aprūpes iespējas**
pieaugušo izglītības īstenošanas
tuvumā/laikā

Pieaugušo izglītības kvalitātes paaugstināšana

Strādāt ar iesaistītajām pusēm pie
kvalitātes kritēriju definēšanas,
t.sk. pieaugušo **neformālajā izglītībā**

Pieaugušo izglītības pieāvājuma paplašināšana

Stiprināt profesionālās izglītības
iestāžu, t.sk. **PIKC vadības un
pedagoģisko kapacitāti** darbam ar
pieaugušajiem

Palielināt **augstākās izglītības**
iestāžu stratēģisko lomu
pieaugušo izglītības īstenošanā

Informētības palielināšana

Koordinēt **informācijas kampaņas**
informētības un motivācijas
palielināšanai

Veikt regulāras **karjeras izglītības
speciālistu mācības**

Uzlabot karjeras attīstības atbalsta
sniegšanu, izmantojot **ilgtspējīgu
finansēšanas modeli**

Prasmju nelīdzsvarotības samazināšana darba tirgū:

Veicināt darbaspēka **iekšējo mobilitāti**

Palielināt uz darbu orientētas **valodas mācību**
pieāvājumu

Atbalstīt MVU savu darbinieku prasmju optimālā
izmantošanā

Nostiprināt **koplīgumus** un palielināt dalību
arodbiedrībās

Prasmju sistēmas pārvaldības stiprināšana:

Izveidot visaptverošu **prasmju** novērtējuma un
prognozēšanas sistēmu

Palielināt pieaugušo izglītības finansējuma
ietekmi, vairāk izmantojot **sniegunā balstītu
finansējumu**

Vienošanās par **pārresoru finansējumu** pieaugušo
izglītībai un **valsts budžeta līdzekļu piešķiršana**

Nodrošināt vienlīdzīgu pieaugušo izglītības
finansējumu reģionos, izmantojot lielāku
**izmaksās un vajadzībās balstītu pašvaldību
finansējumu**